

JOSEP MARIA BUSQUETS

El meu
LICEU
abans del foc

Crònica històrica d'una vivència personal
(1985-1992)

V I E N A
E D I C I O N S

PRIMERES IMPRESSIONS

Si mai heu entrat a formar part d'una realitat històrica, privada i patriarcal, sabreu el que vaig sentir aquell dia del mes de març de l'any 1985 al traspasar la porta del Gran Teatre del Liceu, situada al carrer Sant Pau, per on entraven els artistes, el personal de la casa i tots aquells que d'alguna manera es relacionaven amb l'entorn del teatre.

A partir d'aquell moment, que no era pas cap ficció ni cap fantasia, em vaig adonar amb tota certesa del que podria ser la meua vida en aquella històrica institució.

La història i les formes paternalistes, tan habituals al nostre país, pesaven realment molt en aquell entorn i, automàticament, el respecte —cert o fals— es va fer present.

De totes maneres, ràpidament es detectava que ja hi havia moviments al meu voltant mentre feia els primers passos cap a l'interior i penetrava en els camins privats que duïen al cor vital d'aquell temple sagrat, el «despatx de direcció».

De fet no era cap despatx, es tractava d'una sala de juntes construïda a mitjans del segle XIX, on es reunia la Junta de la Societat de Propietaris del Liceu, amb les quatre parets pintades amb escenes d'òperes més o menys conegudes.

Em va saludar gentilment, però amb aire cansat, la persona

que les institucions públiques responsables d'ajudar a continuar la història i l'activitat d'aquell monument històric —molt car de mantenir—, tenien com a controlador dels recursos que dia a dia s'hi esmerçaven.

Un cop fetes les presentacions, vaig voler seure en una de les velles butaques de caoba, revestides de vellut vermell, mig arnat i amb algunes molles amb força punxes i d'altres esclafades, segons l'indret. M'estava situant en el passat i en la realitat del moment. Finalment, aconseguida una butaca una mica menys torturadora que les altres, es va poder iniciar una conversa de presa de contacte.

El meu interlocutor era una persona molt educada i correcta en la feina de cada dia, i crec que es va sentir força alliberat quan va veure que algú es disposava a agafar la «batuta» d'aquell món, on la realitat i la ficció es confonien diàriament. Al món del Liceu el públic podia quedar-se enfervorit i trist quan veia morir la seva estrella més adorada, i plorava amargament, fins que, un cop abaixat el teló, l'estrella adorada apareixia tan fresca i regalada a saludar. Llavors rebia les efusions d'aquest mateix públic, que moments abans havia sofert una emoció tan intensa i colpidora. Aquest era l'esperit que planava per tota la casa, on la realitat i la ficció conviuen en tot moment i segons les circumstàncies de l'activitat diària.

I aquí comença la meva llarga i rocambolesca història en aquella casa, la qual no sabia ben bé encara a qui pertanyia.

Intentaré explicar, tan intel·ligiblement com pugui, la fascinant història del que van representar per mi els vuit anys vivint una experiència única, en què la història, la realitat i la ficció convivien dia a dia i condicionaven la gestió d'una institució d'aquelles característiques.

Conèixer la gran família que componia aquell conglomerat de realitats històriques va ser una de les primeres qüestions que vaig haver d'afrontar.

Allí s'hi entrecruaven el Gran Teatre del Liceu, la Societat de Propietaris, el Consorci del GTL, el Conservatori del Liceu, el Cercle del Liceu i una sèrie d'establiments comercials que ocupaven molts dels espais que formaven part de l'edifici del Liceu, i que al Teatre llavors li eren vitalment necessaris. Tot això sense comptar amb els conglomerats de grups d'aficionats que s'hi movien a l'entorn, agrupats amb els del quart o cinquè pis, l'associació wagneriana, l'associació d'amics del Liceu, els propietaris individuals, etc.

La família, pròpiament dita, es componia del que avui denominariem l'*staff* del teatre (més o menys 250 persones) —i que tot i ser estable, moltes vegades no tenia vinculacions permanents—, i estava comandada pel responsable de producció que m'havia presentat el representant institucional. Pel que semblava, aquesta persona controlava tots els fluxos vitals de la casa, des de les qüestions artístiques i tècniques, fins a les més o menys econòmiques, i tenia tot el personal a les seves ordres. Una cosa que em va sorprendre molt des del primer moment era que la centraleta de telèfons, al marge de la telefonista titular,

era un dels elements que estava sota el seu control directe, i rebia i distribuïa les trucades en funció que li semblessin bé o malament.

Un cop més o menys assabentat d'aquestes minúcies, vaig decidir començar a conèixer i reconduir aquella estructura sense provocar estralls que en bloqueguessin el funcionament, amb el desig i la voluntat d'ordenar-la fins on fos possible, evitant aprofundir en les qüestions de base. Em va semblar prudent anar per la vorera dels diferents temes, tot i que de vegades pugui semblar que no tenen tanta transcendència en el dia a dia, però la realitat era ben diferent i res deixava de tenir la seva importància.